

Куценко Д.М.,

ЖДУ імені Івана Франка, студентка

Етапи навчання іншомовного читання учнів основного етапу засобами електронного навчального середовища Easygenerator

У сучасному світі за умови зростання потоку інформації та прогресу у науково-технічній сфері великого значення набуває можливість читання іноземною мовою (ІМ). Як комунікативне вміння та засіб спілкування воно є одним із найважливіших видів мовленнєвої діяльності та найрозповсюдженішим способом іншомовної комунікації, яким учні повинні володіти згідно з вимогами чинної програми та Державного стандарту з іноземних мов.

За вимогами чинної освітньої програми на середньому етапі навчання у школі учні повинні вміти читати вголос та про себе тексти пізнавального характеру, використовуючи словник чи розуміючи основний зміст тексту без словника; узагальнювати отриману при читанні інформацію та робити висновки з прочитаного [7]. Виконання цих вимог передбачає пошук педагогами ефективних методів і засобів навчання.

Питання про підвищення ефективності навчання читання залишається актуальним упродовж десятиліть. Бурхливий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) і, зокрема веб-технологій, дозволяє здійснювати пошук та випробування нових шляхів навчання учнів. Одним із перспективних і недостатньо вивчених напрямів у даному контексті є використання електронних середовищ як засобу навчання самостійного вивчаючого читання.

Як показує аналіз наукової літератури, питанню впровадження веб-технологій у процес навчання присвячено низку досліджень вітчизняних і зарубіжних учених, а саме: В. Бикова, А. Веліховської, М. Головань, М. Жалдак, Т. Зайцевої, О. Коваль, С. Ракова, Ю. Машбиці та ін. Дидактичні та психологічні аспекти застосування електронних середовищ у навчанні

знайшли відображення у працях В. Безпалька, В. Ляудіса, Ю. Машбиці та С. Смирнова [5; 10]. Що стосується впровадження *віртуальних навчальних середовищ* у процес навчання учнів середнього етапу *читання*, то це питання досі не отримало достатнього висвітлення в науковій літературі, що й визначає **актуальність** нашого дослідження.

Метою цієї статті є вивчення етапів формування мовленнєвої компетенції в читанні учнів основного етапу ЗНЗ засобами електронного середовища Easygenerator.

Розглянемо ключові поняття дослідження. **Читання** – це один із видів мовленнєвої діяльності, що має велике пізнавальне значення і фактично реалізує всі чотири цілі навчання – практичну, розвивальну, виховну і загальноосвітню. Воно застосовується у всіх класах, але, починаючи з основного етапу навчання, поступово стає домінуючим видом мовленнєвої діяльності [6].

Мовленнєва компетенція у читанні (за А. Богушем) – це інтегроване явище, що охоплює цілу низку соціальних здібностей, знань, умінь, навичок, стратегій і тактик мовної поведінки, установок задля успішного здійснення мовленнєвої діяльності в конкретних умовах спілкування на основі прочитаного [2, с. 3-5]. Її основним компонентом є вміння розуміти прочитане, знаходити потрібну інформацію, визначати тематику та головну ідею тексту тощо. Під час навчання в **основній школі** передбачається формування таких із них:

- вміння виділяти основний зміст тексту;
- вміння виокремлювати головне із прочитаного та упускати другорядні факти;
- вміння вибірково розуміти необхідну інформацію текстів, опираючись на контекст [1, с. 3-8].

Як відомо, існує декілька різновидів читання. Серед основних видів читання можна виділити такі: ознайомлювальне читання, вибіркоче (оглядове) читання та вивчаюче читання. У нашому дослідженні ми

працювали із вивчаючим читанням. Читання в такому режимі вимагає цілеспрямованого аналізу змісту та володіння значним запасом лексичних одиниць. Для оволодіння ним у повному обсязі потрібно багато часу та зусиль з боку учнів [4, с. 201-203].

Навчання вивчаючого читання як виду мовленнєвої діяльності є досить складним процесом, який вимагає від учителя максимальної уваги та дотримання усіх етапів навчання. У нашому дослідженні, згідно з концепцією

С. К. Фоломкіної ми виділяємо **5 основних етапів**.

На **першому** вчитель повинен спрямувати увагу учнів на читання та розуміння тексту, зацікавити учнів та стимулювати їх до читання. Варто повідомити деякі факти про автора, особливості літературного стилю та інше.

Другим етапом читання є підготовча робота до тексту. Слід звернути увагу на вимову важких слів, опрацювати складні граматичні конструкції, розширити потенціальний словниковий словник учнів за допомогою незнайомих слів переклад яких вони повинні здогадатись самі. Особливу увагу варто звернути на передтекстові запитання та завдання (передбачення учнів, опрацювання назви тексту та запитання відповіді на які учні мають знайти під час читання).

Власне читання тексту учнями є **третім** та основним етапом. Вони читають для повного розуміння, а роль вчителя визначається залежно від обсягу та складності прочитаного.

На **четвертому** етапі учні демонструють виконання комунікативного завдання, виконуються післятекстові вправи на контроль розуміння прочитаного. До таких вправ можна віднести: короткі та повні відповіді на запитання, з'єднання частин, а також доповнення, перефразування речень, знаходження правдивих тверджень та інші.

На завершальному (**п'ятому**) етапі роботи з текстом учні повинні самостійно виконувати комунікативні завдання (наприклад, переказ тексту з

використанням нових словосполучень та фраз, створення / трансформація / драматизація діалогу, коментування прочитаного, написання творчих письмових робіт тощо) [9]

Розглянемо можливості використання електронного навчального середовища Easygenerator у ході навчання учнів вивчаючого читання. Поняття "**навчальне середовище**" тлумачиться як штучно побудована система, структура, складові якої сприяють досягненню цілей навчально-виховного процесу [12].

У свою чергу, **Easygenerator** – це проста у використанні і в той же час повноцінна платформа для розробки електронних навчальних матеріалів. Вона дозволяє організувати онлайн навчання, а також слугувати основою для розробки мультимедійних навчальних посібників. Основною вимогою цього навчального середовища є розміщення матеріалів за навчальними цілями, що наслідують логіку таксономії Б. Блума. Відповідно, на **першому рівні** учні мають ознайомитися з новими матеріалами, на **другому** – зрозуміти їх, а на **третьому** – використати у певній проблемній навчальній ситуації [11]. **Четвертий** рівень передбачає аналіз (наприклад, помилок), **п'ятий** – синтез (тобто використання одержаних знань у новій ситуації), а **шостий** – оцінку з боку вчителя, а також самооцінювання з боку учнів [10].

Розглянемо можливості використання навчального середовища Easygenerator у навчанні учнів основного етапу вивчаючого читання (див. табл. 1).

Таблиця 1

Можливості використання навчального середовища у навчанні вивчаючого читання учнів основного етапу

Етапи навчання читання	Сутність кожного етапу	Цілі (навчальні рівні) в Easygenerator	Сутність кожного рівня
Інформаці	Вчитель організує		

Йно-пізнавальний	учнів до читання, мотивує їх, пояснює сутність наступної навчальної роботи	---	---
Дотекстовий етап	Вчитель обговорює з учнями ситуацію чи тему, якій присвячено текст для читання, задає запитання, дає можливість пригадати тематичну лексику, країнознавчі реалії, пропонує передбачити зміст, мовний і країнознавчий матеріал тексту за його частинами.	---	1. Вчитель може прикріпити посилання на відео, колаж, комікс тощо, присвячені темі читання, з запитаннями до них, щоб підготувати учнів до сприймання тексту. 2. Вчитель може розмістити завдання на перевірку фонових знань учнів за темою тексту (вірно / невірно, згоден / не згоден, заповнити пропуски тощо).
Етап читання	Читання тексту з його паралельним поясненням з боку вчителя.	Рівень пізнання.	Читання розміщених в електронному середовищі матеріалів.
Післятекстовий етап	Виконання учнями комунікативних завдань на перевірку розуміння прочитаного.	Рівень розуміння.	Виконання учнями завдань на перевірку розуміння прочитаного або завдань, поданих на попередньому етапі.
	Проведення аналізу проблематики тексту чи / та мовних явищ.	Рівень аналізу.	Виконання завдань, пов'язаних з використанням мовних

			одиниць.
Завершальний етап	Виконання завдань, пов'язаних з використанням одержаних у читанні знань у комунікативній діяльності. Оцінювання з боку вчителя і самих учнів.	Рівні синтезу та оцінювання.	Коментування, складання діалогів, написання творів, есе, переказів, виконання проектних завдань.

Коли навчального читання відбувається у класі, то, як уже було зазначено, вчитель проводить усну бесіду, ставить комунікативні завдання до початку роботи над текстом, здійснює його аналіз у процесі читання, перевіряє розуміння прочитаного, а потім організує продуктивну комунікативну діяльність (усномовленнєву чи писемномовленнєву). Зрозуміло, що не всі ці види діяльності традиційного навчання доступні в електронному навчальному середовищі. Проте, як видно з табл. 1, вони можуть бути компенсовані іншими завданнями для самостійної роботи.

Отже, розглянувши таблицю можна зробити висновок що електронне навчальне середовище Easygenerator доцільно використовувати на текстовому, післятекстовому та завершальному етапах навчання вивчального читання.

Список використаних джерел:

1. Бех П. О., Биркун Л. В. Концепція викладання іноземних мов в Україні /Іноземні мови. — 1996. —№ 2. — С. 3-8.
2. Богуш А. Мовленнєвий розвиток дітей: сутність та шляхи реалізації // Шкільне виховання. – 1999. – № 6. – С. 3-5.

3. Кучма М.О. Мотивація вивчення іноземної мови сучасними старшокласниками // Іноземні мови. – 1999. – № 1. – С. 3-4.
4. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. — К.: Ленвіт, 1999.
5. Общая методика обучения иностранным языкам: Хрестоматия / Сост. А. А. Леонтьев. — М.: Рус. яз., 1991.
6. Матковська І.Л. Подолання труднощів у навчанні читання англійською мовою в середній школі / І.Л. Матковська [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.1september.ru
7. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Іноземні мови. 5-9 класи. - К.: Перун, 2005.
8. Програмно-методичні матеріали. Іноземні мови для загальноосвітніх навчальних закладів. Початкова кола. – М.: Дрофа, 1998.
9. Фоломкіна С. К. Методика навчання читання англійською мовою в середній школі. – Автореф. ... дис. докт. пед. наук. – М., 1974.
10. Таксономія Блума [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Таксономія_Блума
11. EasyGenerator [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://live.easygenerator.com/>
12. EasyGenerator [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.opentechnology.ru/node/47>